

การศึกษาความต้องการจำเป็นและแนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการ
ระดับปฐมวัยของโรงเรียนในอำเภอวัดโบสถ์
A Study of Needs Assessment and of the Academic Management
Development Approach in Early Childhood Education in Watbot District

ปิยนันท์ นิมเถื่อน¹ นิคม นาคอ้าย²
Piyanan Nimthuean, Nikom Nakai

บทคัดย่อ (Abstract)

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ ดังนี้ 1) เพื่อศึกษาความต้องการจำเป็นในการพัฒนาการบริหารงานวิชาการระดับปฐมวัยของโรงเรียนในอำเภอวัดโบสถ์ 2) เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการระดับปฐมวัยของโรงเรียนในอำเภอวัดโบสถ์ เป็นวิจัยแบบผสมผสานใช้วิธีเก็บข้อมูลเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ กลุ่มผู้ให้ข้อมูล ประกอบไปด้วย ผู้ทรงคุณวุฒิที่มีวุฒิการศึกษาไม่ต่ำกว่าระดับปริญญาโทและมีประสบการณ์ในการบริหารการศึกษาหรือสถานศึกษา จำนวน 5 คน โดยใช้วิธีการเลือกกลุ่มผู้ให้ข้อมูลแบบเจาะจง เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลประกอบด้วย แบบสอบถาม แบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ แบบการตอบสนองคู่ ใช้สถิติ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าดัชนีลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็น

ผลการวิจัยพบว่า 1) ความต้องการจำเป็นในการพัฒนาการบริหารงานวิชาการระดับปฐมวัย ค่าดัชนีความต้องการจำเป็นมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ .39 ด้านการวัดผลและประเมินผล มีค่าดัชนีลำดับความสำคัญสูงสุดเป็นลำดับแรก 2) แนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการระดับปฐมวัย พบว่า 1) ด้านการพัฒนาหลักสูตร ผู้บริหารและครูดำเนินการวางแผนการใช้หลักสูตรที่สอดคล้องกับพัฒนาการผู้เรียน (2) ด้านการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ สถานศึกษาจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้เหมาะสมกับพัฒนาการเรียนรู้ (3) ด้านการวัดผลและประเมินผล สถานศึกษาใช้ผลการประเมินในการปรับปรุง กำหนดแนวทางในการพัฒนา (4) ด้านการพัฒนาสื่อวัตกรรมการเรียนการสอน สถานศึกษาพัฒนาสื่อวัตกรรมการเรียนที่มีความเหมาะสมกับวัย วางแผนและจัดสื่อให้เพียงพอต่อการใช้งาน (5) ด้านการนิเทศการศึกษาผู้บริหารและครูดำเนินการวางแผนการดูแลช่วยเหลือการจัดการเรียนรู้ในการพัฒนาการจัดการศึกษาให้บรรลุตามเป้าหมาย

คำสำคัญ (Keywords) : ความต้องการจำเป็น; แนวทางการพัฒนา; วิชาการระดับปฐมวัย

Abstract

The objectives of this research article were: 1) to study the needs for the development of academic management at the preschool level in schools in Wat Bot District, 2) to explore approaches for developing academic management at the preschool level in

Received: 2025-03-14 Revised: 2025-03-23 Accepted: 2025-03-25

¹ สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คุรุศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม Educational Administration Master of Education, Pibulsongkram Rajabhat University. E-mail: zee.spoy@gmail.com

² อาจารย์ประจำ บัณฑิตวิทยาลัย คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม Lecturer, Graduate School Faculty of Education Pibulsongkram Rajabhat University, Thailand. E-mail: kom_jan@hotmail.com

schools in Wat Bot District It was a mixed research study using both quantitative and qualitative data collection methods. The data collection tool was an interview, with the information sources comprising five experts. The data collection tool was an interview, with the information sources comprising five experts with at least a master's degree and experiences in educational administration or school management. The data collection tool was a 5-point Likert scale questionnaire with paired-response options. The statistical methods employed in data analysis included percentage, mean, standard deviation, and the importance-performance index for identifying development needs.

The findings of the research showed that 1) regarding the study of the needs for the development of academic management at the preschool level in schools in Wat Bot District, the importance-performance index for the overall need was found to be 0.39 With consideration of the individual aspects, assessment and evaluation had the highest importance index. 2) Approaches for developing academic management at the preschool level in schools in Wat Bot District, as agreed upon by the experts, included the following. (1) Curriculum development: School administrators and teachers should implement a curriculum aligning with the developmental stages of students. (2) Learning experience design schools should organize activities promoting the learning process, appropriate for the emotional development of students. (3) Assessment and evaluation schools should utilize assessment results to enhance and guide the development of students. (4) Development of innovative media schools should develop age-appropriate innovative media and ensure sufficient resources for their utilization. (5) Educational supervision administrators and teachers should plan to provide support for the management of learning and ensure that educational goals are achieved.

Keywords: needs; development Approach; early childhood education

บทนำ (introduction)

ในยุคปัจจุบันเกิดความเปลี่ยนแปลงอย่างมากและรวดเร็ว ซึ่งส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา ไม่ว่าจะเป็นทางด้านวิทยาศาสตร์และความก้าวหน้าทางเทคโนโลยี โดยต้องอาศัยความร่วมมือซึ่งกันและกันเพื่อเรียนรู้ที่จะปรับตัวให้เท่าทันต่อการเปลี่ยนแปลงและเตรียมความพร้อมที่จะเผชิญกับวิกฤตการณ์ในยุคกระแสโลกาภิวัตน์ที่จะเกิดขึ้น ปัจจัยสำคัญในการเผชิญความเปลี่ยนแปลงคือ “คุณภาพของคน” เพราะคนเป็นกำลังสำคัญในการขับเคลื่อนให้สังคมรู้เท่าทันต่อความเปลี่ยนแปลงที่จะเกิดขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับหลักการของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 พ.ศ. 2560-2564 กล่าวว่า “คนเป็นศูนย์กลางในการพัฒนา” โดยการที่จะพัฒนาคนให้มีความสมบูรณ์ต้องมีวินัย มีทักษะในการดำเนินชีวิต มีทัศนคติที่ดีต่อสังคม มีคุณธรรม จริยธรรม โดยการพัฒนาคนในทุกช่วงวัยอย่างมีคุณภาพที่เหมาะสม (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติสำนักนายกรัฐมนตรี, 2560: 4) จึงกล่าวได้ว่าคุณภาพในการพัฒนาคนนั้นเป็นหัวใจหลักสำคัญและปัจจัยหลักในการพัฒนาคุณภาพของคนนั้น ก็คือ การจัดการศึกษา

การจัดการศึกษาให้กับเด็กปฐมวัยมีหลักการสำคัญในการให้สังคมและชุมชน มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาเพื่อให้ผลผลิตทางการศึกษาปฐมวัยมีคุณภาพตามมาตรฐานคุณลักษณะที่พึงประสงค์และสอดคล้องกับความต้องการของชุมชนและสังคม จำเป็นต้องมีระบบการกำกับติดตามประเมิน และรายงานที่มีประสิทธิภาพ ผลการจัดการศึกษาปฐมวัยเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการบริหารการศึกษา กระบวนการนิเทศ และระบบการประกันคุณภาพการศึกษาที่ต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่องเพื่อนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาปฐมวัย สร้างความมั่นใจให้ผู้เกี่ยวข้องโดยต้องมีการดำเนินการครอบคลุมทั้งหน่วยงานภายในและภายนอก ในรูปแบบของคณะกรรมการที่มาจากบุคคลทุกระดับและทุกอาชีพ การกำกับ ติดตาม และประเมิน ต้องมีการรายงานผลจากทุกระดับให้ทุกฝ่าย รวมทั้งประชาชนทั่วไปทราบ เพื่อนำข้อมูลจากรายงานผลมาจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาหรือสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยต่อไป (กระทรวงศึกษาธิการ, 2560: 48)

การจัดการเรียนการสอนนักเรียนในระดับปฐมวัยนั้นมักพบปัญหาหลายด้าน เช่น การจัดทำหลักสูตร ซึ่งส่วนใหญ่ไม่มีการปรับปรุงหลักสูตรให้เข้ากับบริบทและสภาพแวดล้อมปัจจุบัน สื่อวัสดุ-อุปกรณ์ไม่เพียงพอต่อจำนวนเด็ก ขาดความรู้ความเข้าใจในการจัดกิจกรรมในการพัฒนาเด็กปฐมวัย ขาดความรู้ความเข้าใจหลักเกณฑ์ในการประเมินพัฒนาการเด็กปฐมวัย ขาดการนำผลการประเมินพัฒนาการมาใช้ในการปรับปรุงส่งเสริมแก้ไขปัญหาลูกปฐมวัยทำให้การจัดการศึกษาระดับปฐมวัยไม่เป็นไปตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่กำหนดไว้ ปัญหาต่าง ๆ เหล่านี้ล้วนมีผลต่อการจัดการศึกษาปฐมวัยขึ้นอยู่กับปฏิบัติงานของโรงเรียน โดยเฉพาะการบริหารงานของผู้บริหารเป็นสิ่งสำคัญต่อความสำเร็จขององค์กร (ภารดี อนันต์นาวิ, 2555: 260)

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลกเขต 3 มีสถานศึกษาทั้งหมด จำนวน 161 โรงเรียน พบปัญหาของผลการจัดการศึกษาการส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้ของกลุ่มเด็กอายุ 3-5 ปี ส่วนใหญ่ที่อยู่ในสถานศึกษายังมีปัญหาด้านคุณภาพและมาตรฐานของกลุ่มเด็กในเรื่องของพัฒนาการและสติปัญญา การมีทักษะความรู้ความสามารถที่ไม่เพียงพอที่ส่งผลต่อผลผลิต จากแนวโน้มสถานการณ์ดังกล่าวเพื่อหล่อหลอมเด็กให้ได้รับโอกาสทางการศึกษาที่มีคุณภาพ มีความรู้ทักษะต่อการพัฒนาคุณภาพของเด็กปฐมวัยให้มีศักยภาพ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลกเขต 3 ได้จัดทำแผนพัฒนาเด็กปฐมวัย (พ.ศ. 2564-2570) กำหนดนโยบายและยุทธศาสตร์ในการพัฒนาเด็กปฐมวัย เพื่อให้เด็กปฐมวัยทุกคนได้รับการพัฒนาอย่างรอบด้านเต็มตามศักยภาพ (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลกเขต 3, 2566: 25)

ด้วยเหตุดังกล่าวนี้ ผู้วิจัยจึงมีความสนใจศึกษาความต้องการจำเป็นและแนวทางการพัฒนางานวิชาการระดับปฐมวัยของโรงเรียนในอำเภอดงโกลน เพื่อเป็นประโยชน์ต่อหน่วยงานที่จัดการศึกษาปฐมวัย สภาพที่ควรจะเป็นในการวางแผนการส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้และการพัฒนาที่ครอบคลุมเด็กปฐมวัยและนำผลที่ได้จากการศึกษาวิจัยมาใช้เป็นแนวทางในการวางแผนพัฒนาในการจัดการศึกษางานวิชาการระดับปฐมวัยเพื่อเป็นแนวทางในการปรับปรุงให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลสูงสุดต่อการพัฒนาและยกระดับคุณภาพของการพัฒนางานวิชาการระดับปฐมวัยต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย (Research Objectives)

1. เพื่อศึกษาความต้องการจำเป็นในการพัฒนาการบริหารงานวิชาการระดับปฐมวัยของโรงเรียนในอำเภอดงโกลน
2. เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการระดับปฐมวัยของโรงเรียนในอำเภอดงโกลน

วิธีดำเนินการวิจัย (Research Methods)

การศึกษางานวิจัยเรื่อง การศึกษาความต้องการจำเป็นและแนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการระดับปฐมวัยของโรงเรียนในอำเภอดุสิต เป็นการวิจัยแบบผสมผสานวิธีเก็บข้อมูลเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ มีขั้นตอนในการดำเนินการ ดังนี้

1. ขอบเขตของการวิจัย

1.1 ขอบเขตด้านเนื้อหา

ศึกษาความต้องการจำเป็นและแนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการระดับปฐมวัยของโรงเรียนในอำเภอดุสิต ได้แก่ ด้านการพัฒนาหลักสูตร ด้านการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ ด้านพัฒนาสื่อวัตกรรม ด้านการวัดผลและประเมินผล ด้านการนิเทศการศึกษา

1.2 ขอบเขตด้านประชากร และกลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

เชิงปริมาณ ประชากร ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูปฐมวัยในอำเภอดุสิต จำนวน 54 คน

เชิงคุณภาพ กลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ได้แก่ ผู้อำนวยการสถานศึกษา จำนวน 5 คน โดยใช้วิธีการเลือกแบบเจาะจง

1.3 ขอบเขตด้านตัวแปร

ความต้องการจำเป็นในการพัฒนางานวิชาการระดับปฐมวัยของโรงเรียนในอำเภอดุสิต จำนวน 5 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านการพัฒนาหลักสูตร 2) ด้านการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ 3) ด้านพัฒนาสื่อนวัตกรรม 4) ด้านการวัดผลและประเมินผล 5) ด้านการนิเทศการศึกษา

1.4 ขอบเขตด้านพื้นที่

พื้นที่ที่ใช้ในการดำเนินการวิจัยและจัดเก็บข้อมูล คือ โรงเรียนในอำเภอดุสิต จำนวน 24 โรงเรียน

1.5 ขอบเขตด้านระยะเวลา

ระยะเวลาที่ใช้ในการวิจัยและเก็บข้อมูลระหว่างเดือน ตุลาคม-ธันวาคม พ.ศ. 2567

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

2.1 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 1 แบ่งเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check List)

ตอนที่ 2 แบบสอบถามความต้องการจำเป็นในการพัฒนางานวิชาการระดับปฐมวัย เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) แบบการตอบสนองคู่ (dual-response format) ซึ่งผู้วิจัยนำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (try out) เพื่อหาค่าความเชื่อมั่น (reliability) ของแบบสอบถาม โดยใช้วิธีหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient : α) ได้ค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ 0.836 จากนั้นจึงนำแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ไปใช้เก็บรวบรวมข้อมูล

2.2 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 2 เป็นแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง โดยนำประเด็นจากค่า PNI ในภาพรวมที่มีค่าสูงสุดของทั้ง 5 ด้านและประเด็นที่มีค่า PNI สูงสุดในแต่ละด้าน มากร่างข้อคำถามและสร้างแบบสัมภาษณ์และผู้วิจัยนำแบบสัมภาษณ์ให้ผู้ทรงคุณวุฒิเสนอแนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการระดับปฐมวัยของโรงเรียนในอำเภอดุสิต

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลตามลำดับขั้นตอน ดังนี้

3.1 ผู้วิจัยนำแบบสอบถามให้กับกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 54 ฉบับ ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยรูปแบบออนไลน์ (Google Forms) ตรวจสอบความถูกต้องสมบูรณ์และนำไปวิเคราะห์ข้อมูล

3.2 ผู้วิจัยนำแบบสัมภาษณ์ติดต่อสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 ท่าน ผู้วิจัยใช้เทปบันทึกเสียง กล้องถ่ายภาพ เป็นเครื่องมือช่วยในการบันทึกข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

4.1 วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยการหาค่าร้อยละ (Percentage) แล้วนำเสนอข้อมูลในรูปแบบตาราง

4.2 วิเคราะห์โดยหาค่าเฉลี่ย (μ) และหาค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (σ) ทั้ง 2 สภาพ คือ สภาพที่เป็นจริงกับสภาพที่ควรจะเป็นเป็นรายข้อ วิเคราะห์ข้อมูลโดยให้คะแนนตามน้ำหนักของตัวเลือก แล้วนำผลของคะแนนที่รวบรวมมาได้ทั้งหมด นำมาหาค่าเฉลี่ย (Mean) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) และประเมินความต้องการจำเป็นและจัดลำดับความต้องการจำเป็น โดยใช้วิธี PNImodified

4.3 การวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิจากการสัมภาษณ์ ด้วยเทคนิคการวิเคราะห์เนื้อหา (Content analysis) การเขียนสรุปข้อมูลและเรียงความถี่ความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความคิดเห็นสอดคล้องกัน

ผลการวิจัย (Research Results)

ตอนที่ 1 ผลการศึกษาความต้องการจำเป็นในการบริหารงานวิชาการระดับปฐมวัยของโรงเรียนในอำเภอดำรงวิทยะ

ตาราง 1 ผลการวิเคราะห์ระดับความต้องการจำเป็นในการพัฒนางานวิชาการระดับปฐมวัยของโรงเรียนในอำเภอดำรงวิทยะ

การพัฒนางานวิชาการ ระดับปฐมวัย	สภาพที่เป็นจริง (D)			สภาพที่ควรจะเป็น (I)			PNI modified (I-D) / D	ลำดับ
	μ	σ	ระดับ	μ	σ	ระดับ		
1. ด้านการพัฒนาหลักสูตร	3.71	.84	มาก	4.81	.32	มากที่สุด	.36	4
2. ด้านการพัฒนากระบวนการ จัดประสบการณ์การเรียนรู้	3.67	.92	มาก	4.85	.30	มากที่สุด	.40	3
3. ด้านการวัดผลและประเมินผล	3.71	.94	มาก	4.91	.17	มากที่สุด	.42	1
4. ด้านการพัฒนาสื่อนวัตกรรม	3.77	.81	มาก	4.87	.25	มากที่สุด	.36	4
5. ด้านการนิเทศการศึกษา	3.70	.93	มาก	4.91	.20	มากที่สุด	.41	2
รวม	3.71	.85	มาก	4.87	.17	มากที่สุด	.39	

จากตารางที่ 1 ผลการศึกษาความต้องการจำเป็นในการพัฒนาการบริหารงานวิชาการระดับปฐมวัย พบว่า สภาพที่เป็นจริง อยู่ในระดับมาก ($\mu = 3.71$, $\sigma = .85$) เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ด้านการพัฒนาสื่อ นวัตกรรม มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\mu = 3.77$, $\sigma = .81$) ส่วนสภาพที่ควรจะเป็นภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\mu = 4.87$, $\sigma = .17$) เมื่อพิจารณา รายด้านพบว่าด้านการนิเทศการศึกษา มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\mu = 4.91$, $\sigma = .20$) และผลการประเมินความต้องการจำเป็น ในภาพรวมเท่ากับ .39 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านการวัดผลและประเมินผล มีค่าดัชนีลำดับความสำคัญ (PNI = .42)

ตอนที่ 2 ผลการศึกษาแนวทางการในการพัฒนาการบริหารงานวิชาการระดับปฐมวัยของโรงเรียน ในอำเภอวัดโบสถ์ พบว่า

1. การวัดผลและประเมินผลการบริหารงานวิชาการระดับปฐมวัยในปัจจุบัน การวัดผลและ ประเมินผลการบริหารงานวิชาการระดับปฐมวัย ควรวัดให้สอดคล้องกับพัฒนาการของเด็กเป็นรายบุคคลมีการ บันทึกและรวบรวมไว้ อย่างเป็นระบบและบันทึกพฤติกรรมที่เกิดขึ้นเพื่อกำหนดแนวทางในการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง

2. ด้านการพัฒนาหลักสูตร ศึกษาองค์ประกอบ กำหนดรายละเอียดสาระการเรียนรู้ สาระที่ควรรู้ และประสบการณ์ในการบูรณาการเรียนรู้ไปสู่การจัดประสบการณ์การเรียนรู้ที่ช่วยพัฒนาเด็กปฐมวัยอย่างเป็นองค์รวม

3. ด้านการพัฒนาระบบการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ การกำกับดูแลและประเมินผลการจัดทำ หลักสูตรสำหรับสถานศึกษาปฐมวัย ส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับพัฒนาการด้านอารมณ์และนำ ผลลัพธ์ที่ได้มาปรับปรุงให้เหมาะสมกับแต่ละช่วงวัย

4. ด้านการวัดผลและประเมินผล การพัฒนาการวัดผลและการประเมินผล เริ่มจากการวางแผน การกำหนดแนวทางการปฏิบัติ การปรับปรุงแก้ไขอย่างเป็นระบบ นำผลการประเมินพัฒนาการมาใช้ในการ ออกแบบการจัดประสบการณ์การเรียนรู้

5. ด้านการพัฒนาสื่อ นวัตกรรม สนับสนุนครูผู้สอนใช้เครื่องมือการจัดการเรียนการสอนที่มีความ เหมาะสมกับกิจกรรมภายในชั้นเรียน ประเมินการใช้สื่อที่ใช้ประกอบการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมพัฒนาการ และการเรียนรู้ของเด็กได้อย่างมีประสิทธิภาพ

6. ด้านการนิเทศการศึกษา วางแผนการดำเนินงานตามแผน ตรวจสอบ สรุปผลการประเมินและนำ ผลที่ได้มาปรับปรุงในการจัดกิจกรรมให้สอดคล้องกับความต้องการและความจำเป็นเฉพาะของเด็กแต่ละคน เปิดโอกาสให้เด็กได้ทำตามความสนใจของตนเอง

อภิปรายผลการวิจัย (Research Discussion)

จากการศึกษาความต้องการจำเป็นและแนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการระดับปฐมวัยของ โรงเรียนในอำเภอวัดโบสถ์ สามารถอภิปรายได้ ดังนี้

1. การศึกษาความต้องการจำเป็นในการพัฒนาการบริหารงานวิชาการระดับปฐมวัย ในภาพรวม พบว่า ด้านการวัดผลและประเมินผล มีค่าดัชนีลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นสูงสุด ทั้งนี้อาจ เนื่องมาจาก การวัดผลและประเมินผลเป็นองค์ประกอบที่สำคัญที่สุดของการพัฒนาการบริหารงานวิชาการระดับปฐมวัย เป็นการทราบถึงจุดประสงค์ที่ตั้งไว้ มีประสิทธิภาพมากน้อยเพียงใดเพื่อกำหนดแนวทางในการพัฒนาร่วมกับ ผู้ปกครอง สอดคล้องกับงานวิจัยของ กาญจนา จันทระประจำ และ ขวัญชัย ช้วน (2560: 74-85) กล่าวว่า จัด

ให้มีการประเมินผลการพัฒนาการตามสภาพจริง มีการประเมินพัฒนาการเด็กทุกด้านและการสร้างความร่วมมือกับผู้ปกครอง

2. การศึกษาแนวทางในการพัฒนาการบริหารงานวิชาการระดับปฐมวัยของโรงเรียนในอำเภอดำรงวิทยารอบเขตรวม พบว่า ด้านการวัดผลและประเมินผล มีค่าดัชนีลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นสูงสุดทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก การวัดผลและประเมินผลการบริหารงานวิชาการระดับปฐมวัย ควรวัดให้สอดคล้องกับพัฒนาการของเด็กเป็นรายบุคคล มีการบันทึกพัฒนาการของเด็กและรวบรวมไว้อย่างเป็นระบบ โดยบันทึกพฤติกรรมของเด็กในการมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมที่เกิดขึ้นในแต่ละวันเพื่อกำหนดแนวทางในการพัฒนาเด็กสอดคล้องกับหลักสูตรการศึกษาระดับปฐมวัย พุทธศักราช 2560 (กระทรวงศึกษาธิการ, 2560: 44) กล่าวว่า หลักในการประเมินพัฒนาการเด็ก คือ วางแผนประเมินพัฒนาการเด็กอย่างเป็นระบบ ประเมินพัฒนาการเด็กครบทุกด้านเป็นรายบุคคลต่อเนื่องตลอดปี ตามสภาพจริงจากกิจกรรมที่เด็กได้ปฏิบัติด้วยเกณฑ์การประเมินพัฒนาการเด็กปฐมวัยที่มีความหลากหลาย และมีการสรุปผลการประเมินจัดทำข้อมูลและนำผลการประเมินที่ได้นำไปใช้ส่งเสริมการเรียนรู้ในการพัฒนาเด็ก การวิเคราะห์ข้อมูลจากผลงานเด็กที่เก็บอย่างเป็นระบบ

ด้านการพัฒนาหลักสูตร พิจารณาจากประเด็นการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความคิดเห็นของแนวทางการพัฒนาไปในทิศทางเดียวกัน พบว่า มีการศึกษาองค์ประกอบ กำหนดรายละเอียดสาระการเรียนรู้สาระที่ควรรู้และประสบการณ์ในการบูรณาการเรียนรู้ไปสู่การจัดประสบการณ์ที่ช่วยพัฒนาเด็กปฐมวัยอย่างเป็นองค์รวม ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก ผู้บริหารสถานศึกษามีการวางแผนให้เห็นถึงความสำคัญในเรื่องของหลักสูตรการศึกษาระดับปฐมวัย และการวิเคราะห์หลักสูตร เพื่อนำหลักสูตรไปใช้อย่างถูกต้อง สอดคล้องกับงานวิจัยของ กานต อัมพานนท์ และ ญัฐตะวัน ลิมประสง (2564: 2332-2346) กล่าวว่า การพัฒนาหลักสูตรกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนระดับปฐมวัย เปิดโอกาสให้ผู้เรียนสามารถการเรียนรู้ได้ด้วยตนเองอย่างสร้างสรรค์ สถานศึกษาจึงควรจัดทำหลักสูตรใหม่มีความชัดเจน เหมาะสมกับบริบทของตนเองเพื่อพัฒนาผู้เรียนสามารถพัฒนาตนเองได้อย่างเต็มศักยภาพตามช่วงวัย

ด้านการพัฒนากระบวนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ พิจารณาจากประเด็นการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความคิดเห็นของแนวทางการพัฒนาไปในทิศทางเดียวกัน พบว่า สถานศึกษาจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้เหมาะสมกับพัฒนาการเรียนรู้ทางด้านอารมณ์โดยเน้นให้เริ่มควบคุมอารมณ์ตนเองทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก การวางแผนและออกแบบการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ให้กับเด็กปฐมวัยด้วยเทคนิคการสอนที่หลากหลายโดยคำนึงถึงอายุ วุฒิภาวะ และความแตกต่างระหว่างบุคคล เพื่อให้เด็กเกิดการพัฒนาทางด้านอารมณ์ได้ดี สอดคล้องกับงานวิจัยของ พิมพ์จันทร์ พรหมมาตย์ (2561: 43) กล่าวว่า การจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย ควรคำนึงถึงหลักการจัดประสบการณ์ที่เน้นเด็กเป็นสำคัญให้เด็กได้รับการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง โดยครูต้องมีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับพัฒนาการของเด็ก

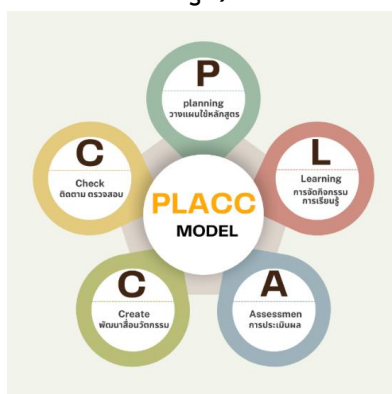
ด้านการวัดผลและประเมินผล พิจารณาจากประเด็นการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความคิดเห็นของแนวทางการพัฒนาไปในทิศทางเดียวกัน พบว่า การพัฒนาการวัดผลและประเมินผลควรมีการวางแผนการกำหนดแนวทางการปฏิบัติ การปรับปรุงแก้ไขอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง นำผลการประเมินพัฒนาการมาใช้ในการออกแบบประสบการณ์การเรียนรู้ ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก การวางแผนประเมินพัฒนาการเด็กอย่างเป็นระบบ ทำให้ได้ทราบถึงพัฒนาการเด็กเพื่อนำมาพิจารณาปรับปรุงการจัดกิจกรรมและส่งเสริมให้เด็กแต่ละคนได้รับการพัฒนาตามวัตถุประสงค์ที่วางไว้ สอดคล้องกับงานวิจัยของ ธวัชชัย ภูวสิทธิ์พงศ์ (2564: 129) กล่าว

ว่า ควรมีการจัดอบรมการจัดทำเครื่องมือการวัดผลประเมินผลที่ครอบคลุมเนื้อหาทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ และมีคุณภาพ ดำเนินการวัดผลและประเมินผลตามสภาพจริงอย่างหลากหลายตามความถนัดและประสบการณ์ของผู้เรียน ตลอดจนมีการปรับปรุงเครื่องมืออยู่เสมอ

ด้านการพัฒนาสื่อนวัตกรรม พิจารณาจากประเด็นการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความคิดเห็นของแนวทางการพัฒนาไปในทิศทางเดียวกัน พบว่า การสนับสนุนให้ครูผู้สอนใช้เครื่องมือการสอนที่เหมาะสมกับกิจกรรม นิเทศ ติดตาม ประเมินผลการใช้สื่อการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็กได้อย่างมีประสิทธิภาพ ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก การจัดสภาพแวดล้อม สื่อและนวัตกรรมซึ่งใช้ในการเรียนการสอนเป็นการส่งเสริมพัฒนาการของเด็กเพื่อเสริมสร้างให้เด็กมีทักษะที่เพิ่มขึ้น การเข้าใจสิ่งต่าง ๆ อย่างเป็นรูปธรรม โดยใช้สื่อนวัตกรรมที่มีความหลากหลาย สอดคล้องกับงานวิจัยของ สุพรรณษา ใจอารีย์ และคณะ (2561: 93-101) กล่าวว่า การพัฒนาสื่อนวัตกรรมเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาในระดับปฐมวัยควรมีการศึกษาวิเคราะห์ความจำเป็นในการใช้สื่อและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนประสานความร่วมมือกับผู้ปกครอง สถาบันองค์กร ชุมชน ในการจัดหาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาเพิ่มเติมที่เป็นสื่อธรรมชาติและสื่อที่ทันสมัย

ด้านการนิเทศการศึกษา พิจารณาจากประเด็นการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความคิดเห็นของแนวทางการพัฒนาไปในทิศทางเดียวกัน พบว่า สถานศึกษาดำเนินการดูแลช่วยเหลือ การติดตาม การให้ข้อเสนอแนะแก่ผู้รับการนิเทศมีการกำกับดูแล ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก การแลกเปลี่ยนข้อเสนอแนะระหว่างผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศทำให้เกิดการดำเนินการตามขั้นตอนที่มีความถูกต้องในการจัดกิจกรรมให้บรรลุตามเป้าหมายหมายที่ได้วางไว้ สอดคล้องกับงานวิจัยของ ลักกะณา เสนอฤทธิ์ และคณะ (2563: 1457) พบว่า การนิเทศการศึกษาเป็นกลไกสำคัญในการขับเคลื่อนคุณภาพการศึกษาปฐมวัยเพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่มุ่งเน้นคุณภาพของเด็กปฐมวัยโดยมีกระบวนการดำเนินงานอย่างเป็นขั้นตอนอย่างเป็นระบบต่อเนื่องและเป็นลำดับขั้นตอนที่ชัดเจนดังนี้ 1) เตรียมการนิเทศ 2) วางแผนการนิเทศระหว่างผู้รับการนิเทศกับผู้นิเทศ 3) ปฏิบัติการนิเทศ 4) ประเมินผลการนิเทศสะท้อนเพื่อพัฒนา 5) ปรับปรุงแก้ไขและรายงานผลการนิเทศ 6) การสร้างเสริมขวัญและกำลังใจเพื่อพัฒนาคุณภาพเด็กปฐมวัยให้เกิดประสิทธิผลครอบคลุมพัฒนาการ

องค์ความรู้ที่ได้จากการวิจัย (Research Knowledge)

ที่มา : ปิยนันท์ นิ่มเถื่อน

จากภาพแสดงองค์ประกอบของแนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการระดับปฐมวัย ในรูปแบบ “PLACC Model” อธิบายรายละเอียดได้ ดังนี้

1. Planning (P) หมายถึง ผู้บริหารและครูดำเนินการวางแผนการใช้หลักสูตรการศึกษาหลักสูตร วิเคราะห์นโยบาย และตัวชี้วัด เป็นแนวทางในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้
2. Learning (L) หมายถึง สถานศึกษาจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้เหมาะสมกับ พัฒนาการเรียนรู้คำนึงถึงความพร้อมของพัฒนาการ
3. Assessment (A) หมายถึง สถานศึกษาใช้ผลการประเมินในการปรับปรุงประเมินผลการ พัฒนาการตามสภาพจริง
4. Create (C) หมายถึง สถานศึกษาจัดทำสื่อที่มีความหลากหลายที่ใช้ประกอบการจัดกิจกรรมการ เรียนการสอน
5. Check (C) หมายถึง สถานศึกษาดำเนินการดูแลช่วยเหลือ การติดตาม แลกเปลี่ยนเรียนรู้เพื่อให้ ข้อเสนอแนะและนำไปปรับปรุง

ข้อเสนอแนะการวิจัย (Research Suggestions)

1. ข้อเสนอแนะการนำผลการวิจัยไปใช้

ผลการศึกษาความต้องการจำเป็นและแนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการระดับปฐมวัยของ โรงเรียนในอำเภอดำรงวิทยะ มีข้อเสนอแนะจากการวิจัย คือ 1) ด้านการพัฒนาหลักสูตร ผู้บริหารและครู ดำเนินการวางแผนการใช้หลักสูตรการศึกษาหลักสูตร การวิเคราะห์นโยบาย และตัวชี้วัด เป็นแนวทางในการ จัดประสบการณ์การเรียนรู้ให้สอดคล้องกับหลักสูตรของสถานศึกษา เพื่อส่งเสริมการพัฒนาในทิศทางเดียวกัน 2) ด้านการพัฒนากระบวนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ สถานศึกษาจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมกระบวนการ เรียนรู้เหมาะสมกับพัฒนาการเรียนรู้ทางด้านอารมณ์ โดยเน้นให้เริ่มควบคุมอารมณ์ตนเองได้ออกแบบการจัด ประสบการณ์การเรียนรู้ให้กับเด็กปฐมวัย ให้สอดคล้องกับหลักสูตรสถานศึกษาเน้นเด็กเป็นสำคัญ สนองความ ต้องการ ความสนใจ คำนึงถึงความพร้อมของพัฒนาการทั้ง 4 ด้านและความแตกต่างระหว่างบุคคล 3) ด้าน การวัดผลและประเมินผล สถานศึกษาใช้ผลการประเมินในการปรับปรุงประเมินผลการพัฒนาการตามสภาพ จริง นำผลการประเมินพัฒนาการมาใช้และจัดประสบการณ์ให้เด็ก ครอบคลุมทุกด้านเพื่อนำข้อมูลที่ได้ ย้อนกลับมาจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาผู้เรียน 4) ด้านการพัฒนาสื่อ นวัตกรรม สถานศึกษาจัดทำสื่อที่ใช้ ประกอบการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนสำหรับเด็กปฐมวัยสำรวจสื่อและเทคโนโลยีสนับสนุนการจัดประสบ การณ์การเรียนรู้นำมาวางแผนจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปีเตรียมจัดซื้อสื่อและเทคโนโลยีให้มีความ พร้อม 5) ด้านการนิเทศการศึกษา สถานศึกษาดำเนินการดูแลช่วยเหลือ การติดตาม แลกเปลี่ยนเรียนรู้เพื่อให้ ข้อเสนอแนะและนำไปปรับปรุง แก้ไขการจัดประสบการณ์การเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง

2. ข้อเสนอแนะการวิจัยครั้งต่อไป

ควรศึกษารูปแบบและจัดทำคู่มือการบริหารงานวิชาการระดับปฐมวัย เพื่อจะได้นำข้อมูล ผลการวิจัยมาปรับปรุงพัฒนาในด้านการบริหารของสถานศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผลและ พัฒนาต่อไปและควรศึกษาควรศึกษาความเป็นไปได้ของการนำแนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการ ระดับปฐมวัยของโรงเรียนในอำเภอดำรงวิทยะไปปฏิบัติ

เอกสารอ้างอิง (References)

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2560). **หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560**. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.
- กาญจนา จันทระประจักษ์ และ ขวัญชัย ช้วนนา. (2560). แนวทางการบริหารงานวิชาการระดับปฐมวัยของครูในโรงเรียนอำเภอเมืองตากสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 1. **วารสารมหาจุฬานาครทรรศ**. 8(3): 74-85.
- กานต อัมพานนท์ และ ณัฐตะวัน ลิมประสง (2564). การพัฒนาหลักสูตรกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนระดับปฐมวัย. **วารสารสันติศึกษาปริทรรศน์ มจร**. 9(6): 2332-2346.
- ธวัชชัย ภูวสิทธิ์พงศา. (2564). การบริหารงานวิชาการของโรงเรียนอนุบาลวัดลูกแกประชาชนูปถัมภ์ใต้สถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19). วิทยานิพนธ์ ปริญญามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- พิมพ์จันทร์ พรหมมาตย์. (2561). การศึกษาปัญหาการบริหารงานด้านวิชาการระดับปฐมวัยของโรงเรียนในสังกัดเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1. วิทยานิพนธ์ ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ.
- ภารดี อนันต์นาวิ. (2555). **หลักการแนวคิด ทฤษฎีทางการบริหารการศึกษา**. พิมพ์ครั้งที่ 4. ชลบุรี: มนต์รี.
- ลักคณา เสโนฤทธิ วีระวัฒน์ พัฒนกุลชัย และ ทนง ทองภูเบศร์. (2563). การนิเทศการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพเด็กปฐมวัยในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร. **วารสารนวัตกรรมการจัดการศึกษาและการวิจัย**. 5(6): 1457-1468.
- สุพรรณษา ใจอารีย์ นพรัตน์ ชัยเรือง และ บุรินทร์ภักดิ์ พรหมมาศ. (2561). การบริหารวิชาการระดับปฐมวัยในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 4. **วารสารนาคบุตรปริทรรศน์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช**. 10(2): 93-101.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 3. (2566). **แผนปฏิบัติการประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2566**. พิษณุโลก.
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2560). **แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 พ.ศ. 2560-2564**. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ.